

підґрунтям механізмів виживання, підтримки морального духу та забезпечення громадянського опору.

Бобир Владислав Олександрович

Інститут географії НАН України

ГЕОПОЛІТИЧНІ ДИСКУРСИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Географічна ідентичність як динамічний феномен невіддільний від соціального й історичного контексту. Це результат постійної взаємодії між спільнотою та простором, який займає ця спільнота. Відповідно, можливо розглядати ідентичність як складову різноманітних просторових процесів, у тому числі геополітичних. Як зазначає, Р. Куреґіс, ідентичність, як динамічна категорія, впливає на формування дискурсу, а дискурс сформований під впливом ідентичності впливає на зміни в ідентичності. [5]

Таким чином, в умовах війни в Україні значну роль має дослідження взаємовпливів ідентичності та геополітичних дискурсів. Зокрема, варто виділити наступні дискурси:

- Дискурс євроатлантичної інтеграції, включаючи єврооптимізм та євроскептицизм
- Постколоніальний дискурс, включаючи питання щодо того чи вважати українську ідентичність постколоніальною через колишню належність до Австро-Угорської та Російської колоніальних імперій
- Пост-радянський та пост-комуністичний дискурс, що включає в себе ролі спадщини СРСР в українському суспільстві
- Дискурс геополітичного протистояння з РФ
- Безпековий дискурс щодо місця України у глобальній архітектурі безпеки та досягнення сталого миру

Актуальним для України є і політичні дискурси, пов'язані з ідентичністю в пострадянському просторі. В цій площині вартим уваги є досвід геополітичного дискурсу Естонії, у якому бачення старої національної держави як кордону західної цивілізації протиставляється баченню нової багатонаціональної держави в якості воріт. Це була модель орієнтованої на Захід етнічної держави з розділеним суспільством, суперечливим баченням певних питань, ускладненим протидією з боку євроскептиків. [3]

Важливими при дослідженні взаємозв'язків ідентичності та геополітичного дискурсу в Україні є врахування такого явища, як «негативна ідентичність», тобто самовизначення через заперечення цінностей Іншого. [2] Значну роль це відіграє саме у контексті війни, оскільки війна включає в себе і протистояння ідентичності та світогляду. Щодо геополітичного

протистояння з РФ, одним з потенційних напрямів дослідження є дослідження досвіду протистояння США та СРСР у роки Холодної Війни. Так, у США існував дискурс США як полярної протилежності СРСР. [4]

Чималий інтерес також становить ревізія дискурсу “націоналізму” XIX-XX ст., представленого насамперед у працях М.Міхновського та Д.Донцова. Викладені в них імперативи зовнішньої політики та цивілізаційної приналежності, незважаючи на дискусійність окремих положень, набувають особливої актуальності у протидії нарративам радянської та російської ідеології, визначенні автентичного українського шляху та підтримці європейської інтеграції.

Дослідження таких дискурсів може слугувати основою для консолідації українського суспільства у контексті глобальних викликів, формування державної інформаційної політики тощо.

Список використаних джерел:

Артюмова, Є. С. (2012). Геополітичний дискурс європейської інтеграції. Політологічні записки, (6).

Нагорна, Л. П. (2008). Регіональна ідентичність: український контекст. ІПіЕНД ім. ІФ Кураса НАН України.

Berg, E. (1999). Writing Post-Soviet Estonia onto the Modern World. Working paper, Copenhagen Peace Research Institute, (September 18, 2000).

Dittmer, J., & Bos, D. (2019). Popular culture, geopolitics, and identity. Rowman & Littlefield.

Kurečić, P. (2015). Identity and discourse in critical geopolitics: A framework for analysis. Society & Technology Book of Papers, 2.

Пугач Сергій Олександрович

Волинський національний університет імені Лесі Українки

ЗНАЧЕННЯ ГЕОГРАФІЇ / ГЕОГРАФІВ У СУЧАСНІЙ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКІЙ ВІЙНІ / КІБЕРВІЙНІ

Україна сьогодні переживає широкомасштабне військове вторгнення росії. Воно проявляється як у фізичному захопленні населених пунктів та території по всій країні, так і у постійних кібератаках на критично важливі служби та інфраструктуру. Однією із складових кібервійни є інформаційна війна проти України, яка почалася ще задовго до 2014 р.

Існує дві протилежні думки на роль медіа (соціальних мереж) у війні. Ми розглядаємо війну у широкому значенні цього слова: фізичне знищення противника, інформаційна війна, економічна війна, дипломатична та ін.